

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ
ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ
κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΥΠΟΔΟΧΗΝ ΑΥΤΟΥ
ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ- ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Πολυδύναμον Πνευματικόν Κέντρον Καλαμαριάς,
29 Ιανουαρίου 2018)

ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΚΑΙ ΝΟΣΤΟΣ -ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ- ΣΜΥΡΝΗΣ

Σεβασμιώτατε καί προσφιλέστατε ἀδελφέ ἐν Χριστῷ,
Μητροπολίτα Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς κύριε Ἰουστίνε,
Ἐντιμότητε κύριε Δήμαρχε Καλαμαριάς καί λοιποί ἐκπρόσωποι
τῶν τοπικῶν ἀρχῶν,

Ἐντιμότητοι καί προσφιλέστατοι κύριε Πρόεδρε καί μέλη τοῦ
Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐνώσεως Σμυρναίων Βορείου Ἑλλάδος,

Ἀδελφοί καί τέκνα εὐλογημένα, ἐκλεκτοί ἀπόγονοι τῶν ἐνδόξων
προγόνων, οἱ ὅποιοι ἤκμασαν εἰς τήν κλεινὴν καί ἱστορικὴν Νύμφην
τῆς Ἰωνίας, τήν κεχαριτωμένην καί δεδοξασμένην Σμύρνην, ἀγαπητοί
ἐκ καταγωγῆς συμπολίται μου Σμυρναῖοι καί πάντες οἱ Ἰωνες καί
Μικρασιάται, ἔκγονα τῶν καταφυγόντων εἰς τήν περιοχὴν ταύτην,

"Χαρᾶς εὐαγγέλια" ζῶμεν σήμερον, σεῖς ὅλοι, τό ἐκλεκτόν
"λῆμμα" τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς μαρτυρίας τῶν ἀλησμονήτων
ἐκείνων χώρων τῆς εὐλογημένης Μικρασιατικῆς γῆς, τῆς Ἰωνίας, καί ὁ
Μητροπολίτης Σμύρνης Βαρθολομαῖος, ὁ πρό μικροῦ χρόνου
κατασταθεὶς ποιμὴν καί προστάτης τοῦ μικροῦ ποιμνίου τῆς
"πολυμερῶς καί πολυτρόπως" δοκιμασθείσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Σμύρνης, ἀποτελουμένου σήμερον ἐξ Ὁρθοδόξων πιστῶν ὁμογενῶν -
ρωμηῶν- ἀλλὰ καί ἐξ ἄλλων ἐθνοτήτων καί φυλῶν.

Εἶναι, λοιπόν, μεγάλη ἡ χαρὰ μας, ἡ ἰδική σας καί τῆς
ταπεινότητός μου, διότι ὁ Θεός μᾶς ἀξιῶνει νά εὕρισκώμεθα ἐπὶ τό
αὐτό, εἰς τό φιλόξενον τοῦτο Πολυδύναμον Πνευματικόν Κέντρον τῆς

προσφυγομάνας Καλαμαριάς, καί εὐχαριστοῦμεν πρωτίστως καί
ἰδιαίτερος τήν ὑμετέραν φίλην Σεβασμιότητα, ἀδελφέ ἅγιε Νέας
Κρήνης καί Καλαμαριάς κύριε Ἰουστίνε, διά τήν πολλήν ἀδελφικήν σας
ἀγάπην πρὸς τό ταπεινόν πρόσωπον τοῦ ὁμιλοῦντος συναδελφοῦ σας,
καθώς καί διά τήν ἀπευθυνθεῖσαν ἡμῖν πρόσκλησιν καί τήν
προσγενομένην τιμητικήν ὑποδοχήν καί διά πάσας τάς ἐκδηλώσεις
πρὸς τήν ἐμὴν ταπεινότητα τῆς ἀδελφικῆς καρδίας σας. Ἐν συνεχείᾳ, ὁ
λόγος τῆς εὐχαριστίας ἀπευθύνεται πρὸς ἐσᾶς, κύριε Πρόεδρε τῆς
Ἐνώσεως Σμυρναίων Βορείου Ἑλλάδος-Θεσσαλονίκης καί πρὸς ὅλα τὰ
μέλη τοῦ περὶ ὑμᾶς Διοικητικοῦ Συμβουλίου διά τήν γενομένην ἐξ
ὑμετέρας εὐγενοῦς πρωτοβουλίας ὑποδοχήν καί πνευματικὴν ταύτην
συνεστίασιν ἀλληλογνωριμίας καί ἐπικοινωνίας. Καί, τέλος, ἡ καρδιά
μου πάλλει ἀπὸ συγκίνησιν καί δοξολογίαν πρὸς τόν Θεόν, ἀλλά καί
εὐχαριστίαν ὀλόθερμον πρὸς ὅλους ἐσᾶς, ἀδελφοί καί τέκνα, οἱ ὅποιοι
κατάγεσθε ἀπὸ τούς νοσταλγικούς ἐκείνους χώρους καί ἀπόψε
βιώνετε τό γεγονός τοῦτο, τό ὅποιον ἀσφαλῶς ἐπεθύμησαν νά ἴδουν οἱ
προσφυγόντες εἰς τήν Βόρειον Ἑλλάδα καί τήν Μακεδονίαν μακαριστοί
παπποῦδες, γιαγιάδες, συγγενεῖς καί φίλοι σας, οἱ πρόγονοί σας, οἱ
ὅποιοι, κατατρεγμένοι καί πτωχοί, "μὴ ἔχοντες ποῦ τήν κεφαλὴν
κλίνει", κατέφυγον εἰς τήν φιλόξενον ταύτην Μακεδονικὴν γῆν· ἐννοῶ
τό γεγονός τῆς ἐκλογῆς καί καταστάσεως Ποιμενάρχου τῆς ἱστορικῆς
Σμύρνης καί τῆς συναντήσεως καί ἐπικοινωνίας του μέ τούς
ἀπογόνους τοῦ ἐν οὐρανοῖς πλέον ἀυλιζομένου τότε ποιμνίου του.

* * *

Ἔρχομαι πρὸς ἐσᾶς, ἀδελφοί καί τέκνα, ἀπὸ τήν Σμύρνην, ὅπου
θερμὴ ἀνεπέμφθη ἡ προσευχή καθ' ὅλας τάς ἡμέρας τοῦ παρελθόντος
Ἁγίου Δωδεκαημέρου εἰς τόν πενιχρόν σήμερον, ὡς ἡ φιλοξενήσασα
τόν Κύριόν μας Φάτνη τῆς Βηθλεέμ, Ἱερὸν Ναόν τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς,
καθώς καί εἰς τόν ἀνακαινισθέντα ὑπὸ τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν ἱστορικόν
ναόν τοῦ Ἁγίου Βουκόλου, ὁ ὅποιος προφρόνως παραχωρεῖται διά τήν
τέλεσιν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καί Θεῶν Λειτουργιῶν, ὡσάκις
ὑποβάλλομεν αἴτημα πρὸς τοῦτο. Ἔρχομαι ἀπὸ τήν Σμύρνην, ὅπου

έωρτάσθησαν καί έφέτος, όπως καί πέρυσι, τά Χριστούγεννα καί ήγιάσθησαν τά ύδατα τής Ίωνίας διά τής καταδύσεως του Τιμίου Σταυρου, καί άνεπαύθησαν άσφαλώς αί ψυχαί τών προγόνων μας, τών εις τά ήγιασμένα εκείνα χώματα προσδοκόντων άνάστασιν νεκρών, καθορῶσαι έν τῷ ιδίῳ τόπῳ τής Σμύρνης "τά άνω τοίς κάτω συνεορτάζοντα καί τά κάτω τοίς άνω συνομιλοῦντα", διά νά έπαναλάβωμεν τούς λόγους του Ίεροσολύμων Σωφρονίου (Εϋχή Μ. Άγιασμου): όπως συναγαλλόμεθα σήμερα σεις πάντες καί ήμείς επί τῆς έπικοινωνία καί τῷ συμπνευματισμῷ.

Πλήρεις, λοιπόν, ιερῶν συγκινήσεων καί αναμνήσεων καί κατάφορτος από ευφροσύνην πνευματικήν ό Ποιμενάρχης τών Σμυρναίων συνεορτάζει σήμερα μαζί σας, έν έπικοινωνία μέ τήν μνήμην τής Σμύρνης καί μέ τήν άνημμένην πλέον Όρθόδοξον λαμπάδα έν Σμύρνη, καί σᾶς διαβεβαιώνει ότι ίσταται εκεί καί ιερουργεί τό Μυστήριον τών μυστηρίων καί διακονεί όση αὐτῷ δύναμις καί διάκρισις τήν Όρθόδοξον αλήθειαν, μή φοβούμενος τό μικρόν ποιμνιον "ότι ηϋδόκησεν ό Πατήρ ήμῶν δοῦναι ήμῖν τήν βασιλείαν" (πρβλ. Λουκ. ιβ' 32). Διακονεί, διά τών όση αὐτῷ δύναμις καλῶν έργων καί του άγαθου συνειδότος, από του Ίεροϋ Θυσιαστηρίου καί από του Ίεροϋ Άμβωνος, τήν σωτηρίαν ψυχῶν καί τήν Όρθόδοξον Άλήθειαν, τήν όποίαν έδόξασεν εκεί μέν διαχρονικῶς, τιμᾶ δέ καί σήμερα έδῶ, εις τήν Όρθόδοξον Έλλάδα, τό ήμέτερον Γένος, καί, ᾶς έπιτραπῆ, έν έξειδικεύσει του λόγου εις τήν ιδικήν μας περιπτώσιν, έδόξασαν οί αοίδιμοι προπάτορές μας έν Σμύρνη καί -κατά τούς επί αιῶνα καί πλέον δισέκτους καιρούς σεις, οί απόγονοι εκείνων- κρατοῦντες άσβεστον τήν φλόγα τής καταγωγῆς, τών ήθῶν, τών παραδόσεων, τών έθίμων, καί γενικώτερον τής ταυτότητος του Σμυρνιου Όρθοδόξου πιστου.

Ό Όρθόδοξος Ρωμηός πιστός τής Σμύρνης -καί όλης γενικώτερον τής Μικρᾶς Άσίας- ειχεν ως πρότυπόν του καί φωτεινόν παράδειγμά του τό ήθος, τήν μεγαλοπρέπειαν καί τήν μεγαλωσύνην, δηλαδή τήν άμώμητον Όρθόδοξον πίστιν, "διά τής όποίας έδοξάσθη ό Ποιητής τών όλων" καί έν Σμύρνη (Μ. Ρήτωρ Μανουήλ). Αυτῆς τής Έκκλησίας τής Σμύρνης απόγονοι εισθε, άδελφοί καί τέκνα. Τῆς όποίας

Ἐκκλησίας μας ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός διαχρονικῶς "οἶδε τὰ ἔργα καί τήν θλίψιν καί τήν πτωχείαν". Οἶδε καί τήν ὁμολογίαν "ὅτι πλουσία εἶναι". Διά τοῦτο καί τήν διαβεβαίωσεν ὅτι "μηδέν φοβοῦ ἃ μέλλεις παθεῖν". Καί, τέλος, τήν προέτρεψεν ὁ Κύριός μας καί συγχρόνως τῆς ὑπεσχέθη "γίνου πιστός", ὡς Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Σμύρνης, "ἄχρι θανάτου καί δώσω σοι τόν στέφανον τῆς ζωῆς" (πρβλ. Ἀποκ. β', 8-10).

Ἡμεῖς ὅλοι, καθορῶντες τήν ἐξέλιξιν τῆς ἱστορίας καί τῶν γεγονότων, βλέπομεν ἐπαληθευόμενον κατά πάντα τόν λόγον τοῦτο τοῦ Κυρίου πρὸς τόν Ἄγγελον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης, ἡ ὁποία ἐπί δύο χιλιάδες περίπου ἔτη στεγάζει τούς ἀλαλήτους στεναγμούς τοῦ Γένους μας, τοῦ Γένους τῶν χριστιανῶν, τοῦ Γένους τῶν Ρωμηῶν Σμυρναίων, τήν ἀγάπην καί τήν θερμὴν πίστιν των πρὸς τόν Θεόν, διά τόν Ὅποῖον ὑπέμειναν πλείστους διωγμούς καί πειρασμούς καί θλίψεις καί ἀγωνίας.

Ἐχων κατά νοῦν τήν πολυμερῆ καί πολύκλαδον πορείαν, κατά τήν διάρκειαν τῆς ἱστορίας, ἀρχαιοελληνικῆς καί Ἑλληνοχριστιανικῆς, τῶν Σμυρναίων εἰς τήν πατρώαν γῆν, ἀλλά καί ὅπου ἠναγκάσθησαν ἐκ τῶν πραγμάτων νά μεταναστεύσουν, ἀντὶ ἄλλου δοξολογικοῦ ὕμνου κατά τήν στιγμὴν ταύτην τῆς πρώτης συναντήσεώς μας, σᾶς μεταφέρω, καί συγχρόνως μοιράζομαι μαζί σας, τό περιεχόμενον τῆς ἡμετέρας γονῆς, τό ὁποῖον συμπυκνώνεται εἰς δύο μόνον λέξεις: τήν μαρτυρίαν τῆς Σμύρνης καί τόν νόστον, τήν νοσταλγίαν, τῆς Σμύρνης.

Ἡ μαρτυρία ἔχει ἐσχατολογικόν νόημα καί προοπτικὴν. Ἡ νοσταλγία ἐνεργεῖται κατά τόν ἐπίγειον αὐτόν βίον ὡς ἀνθρώπινος πόνος καί προσδοκία, βιώνεται, ὅμως, ἐν οὐρανοῖς, ὡς καταξίωσις ἐπιγείων ἔργων καί λόγων. Θά περιορισθῆ, ὡς ἐκ τούτου, ὁ ὁμιλῶν σήμερον, εἰς τήν ἡμετέραν Ὁρθόδοξον παρουσίαν καί μαρτυρίαν τῆς Σμύρνης καί εἰς τήν νοσταλγίαν τήν ὁποίαν προκαλεῖ αὐτὴ ἡ καταγωγὴ καί ἡ μαρτυρία εἰς τούς Σμυρναίους, τούς ἐνταῦθα ἀλλά καί εἰς τόν κόσμον ἅπαντα.

Λοιπόν, ὁ φθόγγος ἀπόψε περί τῆς μαρτυρίας τῆς παρακαταθήκης τοῦ Ἀγγέλου τῆς Ἀποκαλύψεως, τόν ὁποῖον ὁ περιούσιος λαός της, ὡς ἄλλος παλαιός Ἰσραήλ, τήν μετεποίησεν εἰς μίαν μοναδικήν δημιουργικήν παρουσίαν πρὸς τὰ ἄνω. Τό δέ ψέλλισμα τῶν χειλέων, ἡ προσευχητική δέησις ἡμῶν σήμερον ἀλλά καί τῶν πατέρων καί ἀδελφῶν μας, οἱ ὅποιοι ἤκμασαν ἐκεῖ καί κατέλιπον φωτεινήν ἱστορίαν προσώπων καί ἔργων, τὰ ὅποια, ἄς μή λησμονῶμεν, ἀποτελοῦν -καί πρέπει νά ἀποτελοῦν- τόν ὁδοδείκτην καί ἡμῶν, τῶν ἐκεῖ, τῶν ἐδῶ, τῶν ὅπου γῆς, Ὁρθοδόξων πιστῶν Σμυρναίων, "τῶν θελόντων ζωὴν ἀγαπᾶν καί ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθᾶς" (Α' Πέτρ. γ' 10), εἶναι τό περιεχόμενον καί ἡ προοπτική τῆς ζωῆς μας. Ἡ μαρτυρία τῆς Σμύρνης καί ἡ νοσταλγία τῆς ζωῆς ἐκείνης τῶν προγόνων μας εἶναι ἀσφαλῶς ἡ ἐσχατολογική προσδοκία μας ὅτι ὁ ἐρχόμενος "κρίναι ζῶντας καί νεκρούς", τήν μαρτυρίαν ἐκάστου ἀνθρώπου καί ἐκάστου λαοῦ, θά δώσῃ καί εἰς τοὺς Σμυρναίους, κατὰ τήν ἀψευδῆ ἐπαγγελίαν τοῦ Ἀγγέλου τῆς Ἀποκαλύψεως πρὸς τήν Ἐκκλησίαν τῆς Σμύρνης, "τόν στέφανον τῆς ζωῆς", θά τόν δώσῃ βεβαίως καί εἰς ἡμᾶς, τοὺς ἀπογόνους των, ἐφ' ὅσον, βεβαίως, ἐνωτισθῶμεν καλῶς "τί τό Πνεῦμα λέγει ταῖς Ἐκκλησίαις" (Ἀποκ. β', 10-11).

Ἡ μαρτυρία, τῆς Σμύρνης, εἶναι ἡ μέχρι σήμερον ζωή, ἡ ὁποία ἐξυφάνθη εἰς συγκεκριμένον τόπον καί χρόνον καί συνιστᾶ πορείαν, ἐν μέσῳ συμπληγᾶδων, ἄλλοτε ἐν μέσῳ εὐημερίας καί ἀπλέτου φωτός δημιουργίας, κάποτε ἐν μέσῳ νεφῶν καί καταιγίδων καί ἐναντίων ἀνέμων, ριπιζόντων καί σκοτιζόντων τόν ἥλιον, τόν κτιστόν καί τόν νοητόν. Ἡ μαρτυρία αὐτή ὑπῆρξε πορεία ἀληθείας, πορεία προσφορᾶς, πορεία πολιτισμοῦ, πορεία δημιουργίας λόγων καί ἔργων, μνημείων πνεύματος καί τέχνης. Ἡ μαρτυρία δέ αὐτή κατέλιπε θησαυρόν καρδίας καί θησαυρόν τῶν κριμάτων τοῦ Θεοῦ πρὸς τήν οἰκουμένην ἅπασαν τὰ ἴχνη τῆς ἡμετέρας παρουσίας, διαβάσεως καί πορείας, ἡ ὁποία εἶναι πορεία τοῦ ζῶντος ἀοράτου Θεοῦ καί ἀξιοποίησις τῶν πολλῶν χαρισμάτων μέ τὰ ὅποια ἐπροΐκισεν ὁ Δημιουργός τήν φύσιν τῆς Σμύρνης καί τοὺς Σμυρναίους.

Θά ἀναφερθῆ ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης εἰς δύο ἀπτά γεγονότα-ἔργα, τὰ ὅποια παρῆλθον ὡς ἔργα καί ἐπίνοια ἀνθρώπων, ἀνεπιστρεπτί ἴσως, ὅμως εἶναι ἀεὶ παρόντα καί ἀεὶ θάλλοντα νοερῶς διὰ τῆς προσφορᾶς των τῆς πνευματικῆς. Πρῶτον, ὁ περιώνυμος Ἱερός

Ναός τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, ὁμοίωμα -ἀπλῶς ὁμοίωμα- τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ ὁποίου ἠθέλησεν ὁ ἀλησμόνητος Σμυρνιός Ἀριστοτέλης Ὠνάσης, κινούμενος ὑπό **νοσταλγίας**, νά ἀνυψώσῃ εἰς τήν Νέαν Σμύρνην τῶν Ἀθηνῶν, διά νά μαρτυρῇ "περασμένα μεγαλεῖα" καί συγχρόνως νά κινή τό συναίσθημα, τήν ψυχήν, τήν καρδίαν, τόν νοῦν, τόν λογισμόν καί τήν σκέψιν μας εἰς τήν συνέχισιν τῶν μεγαλείων ἐκείνων τοῦ Σμυρναϊκοῦ νοός, τοῦ φωτεινοῦ νοός, ὁ ὁποῖος ὠκοδόμησε τόν οἶκον τοῦ Φωτός, τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, διά νά λαμβάνουν ἐξ αὐτοῦ οἱ ὀρθόδοξοι πιστοί τό "ὔδωρ τό ζῶν", ὥστε νά μή διψοῦν εἰς τόν αἰῶνα, συμφώνως πρός τήν ἐπαγγελίαν τοῦ Κυρίου πρός τήν προστάτιδά μας Ἁγίαν, ἐκεῖ "παρά τό Φρέαρ τοῦ Ἰακώβ". Μεταφορικῶς καί ἀλληγορικῶς εἰπεῖν, παρά τήν ζωογόνον πηγὴν τῆς Σμυρναϊκῆς παραδόσεως.

"Καύχημα τῆς Ἰωνικῆς πρωτεύουσας ὁ παλαιότατος μητροπολιτικός ναός τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, ἡ πολύσεπτη τῶν χριστιανῶν κιβωτός" (Χρ. Σολομωνίδη, "Μνήμη Σμύρνης", Ἀθήνα 1963, σελ. 17), μέ τό ἐμβληματικόν ὑψηλόν κωδωνοστάσιόν της, ὅπου μετεδόθησαν ἀπό γενεᾶς εἰς γενεάν τά φῶτα τῆς ἀμιάντου Ὁρθοδόξου Πίστεώς μας, μέ ὅλας τὰς προεκτατικάς ἀγαθοεργούς ἐπιπτώσεις καί ἐπιδράσεις της, καί ἱερουργήθη τό "αἰώνιον εὐαγγέλιον" τοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖ εἰς τήν Ἁγίαν Φωτεινήν, τήν Μεγάλην τῆς Σμύρνης Ἐκκλησίαν, καί εἰς τὰς ὑπολοίπους πολλάς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, τῆς Εὐαγγελιστρίας, τοῦ Ἁγίου Τρύφωνος, τοῦ ἀνακαινισθέντος πρό τινος Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ πρώτου Ἐπισκόπου μας Ἁγίου Βουκόλου, εἰς τόν ὁποῖον ἐνεθρονίσθη μετὰ αἰῶνα περίπου ὁ ἐνώπιόν σας ἰστάμενος Μητροπολίτης Σμύρνης καί εἰς τόν ὁποῖον συνεχίζεται, τῇ ἀγαθῇ ἐπινεύσει τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν, ἡ τέλεσις κατὰ καιρούς τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἱερουργοῦντο, ἐν προσευχῇ καί ἐν ἐκτενεῖ δεήσει τά μυστήρια τοῦ μεγάλου Θεοῦ. Τά μυστήρια τῆς ἰδικῆς μας, ἀγαπητοί Σμυρνιοί, πνευματικῆς καί εὐρυτέρας ἱστορίας καί πορείας διά καί ἀνά μέσον τῶν αἰώνων.

Ἀντίπους τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς καί καύχημα ὡσαύτως τῆς Σμύρνης ἡ Εὐαγγελική Σχολή, ἡ ἀρχαιότερα καί πλουσιωτέρα εἰς περιεχόμενον Σχολή, τήν ὁποίαν ἀνίδρυσεν ἐν ἔτει 1723 ὁ σοφός Ἱερόθεος Δενδρινός,

μέ την άνεκτίμητον προσφοράν εις πολλαπλᾶ επίπεδα τῆς ζωῆς τοῦ Γένους.

Ἡ Ἁγία Φωτεινή, μέ τάς θαυμασίας ιερᾶς εἰκόνας της, τά χρυσᾶ καί τά ἀργυρᾶ ιερᾶ σκεύη της, κυρίως ὅμως μέ τούς σοφούς εις ἀγιότητα, εις μαρτύριον καί μαρτυρίαν Ὁρθόδοξον, ἀλλά καί εις ἐμπειρίαν ζωῆς καί πιστότητός εις τό πολυεπίπεδον λειτούργημα των, ἀρχιθύτας της, ἀπό τῶν Ἁγίων Βουκόλου καί Πολυκάρπου καί μέχρι τῶν ἐσχάτων, ἐξ ἑνός, καί ἡ Εὐαγγελική Σχολή, ἐξ ἑτέρου, ἐσκόρπισαν τό φῶς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως καί τῆς Ὁρθοδόξου καί τῆς θύραθεν μαθήσεως καί παιδείας εις ὅλην τήν Ἀνατολήν.

Σημειωτέον, ὅτι εις τό "κατώφλιον" τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς ὑφίστατο βιβλιοθήκη μέ 40.000 τόμους καί ἑκατοντάδας χειρογράφων, καί ἓν μουσεῖον μέ πλούσια γλυπτά, τά ὅποια πιστοποιοῦν ὅτι ἡ πορεία τοῦ πνεύματος "δέν ἔχει ἀλλάξει καθόλου ἀπό τήν ἐποχή τῆς ἐγκατάστασης τῶν Λαγιδῶν στήν Αἴγυπτο, τῶν Σελευκιδῶν στήν Κοιλιάδα τοῦ Τίγρη καί τῶν τολμηρῶν κατακτητῶν πού, κατά τό μαγικό φῶς τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἔγιναν βασιλεῖς τῆς Βακτριανῆς, τῆς Βιθυνίας, τῆς Καππαδοκίας ἢ τῆς Περγάμου. Σέ ὅλα τά σημεία τοῦ κόσμου..." καί ἰδιαίτερος εις τήν Σμύρνην, τά δύο αὐτά κέντρα τοῦ Πνεύματος, προβάλλουν "σάν ἓνα ἀόρατο καί ἀδιαπέραστο φραγμό ἱστορίας καί τέχνης" (Θωμᾶ Κοροβίνη, "Σμύρνη. Μιά πόλη στή λογοτεχνία", Ἀθήνα, ἐκδ. «Μεταίχμιο», 2005, σελ. 211, 213).

Εὐφήμως γνωστά ἐπίσης ἦσαν τό "Κεντρικόν Παρθεναγωγεῖον", τό "Ἀρσάκειον" τῆς Σμύρνης, καθώς καί τό ἀριστοκρατικόν γυμνάσιον θηλέων "Ὀμήρειον" (Χρ. Σολομωνίδη, ἔ.ἀ., σελ. 19). Ταυτοχρόνως ἐλειτούργει πλειᾶς ἀρτίως ὠργανωμένων ἰδιωτικῶν σχολείων καί λυκείων, τά ὅποια εἶχον συντελέσει εις μίαν γλυκεῖαν καί ἐνθαρρυντικήν ἀφύπνισιν τῆς παιδείας εις ὀλόκληρον τήν Μικράν Ἀσίαν. Ἐν Σμύρνη ἐλειτούργουν μέχρι τό ἔτος 1922, 240 ἑλληνικά ἐκπαιδευτήρια, μέ 900 καθηγητάς καί διδασκάλους καί 40.000 μαθητάς.

Ἰδιαίτερος σημειωτέον, πρὸς ὑπόμνησιν, ὅτι εις τάς σχολᾶς θηλέων, πλὴν τῆς ὀρθοδόξου καί θύραθεν παιδείας, ἐδιδάσκετο εις τάς μελλούσας μητέρας τοῦ Γένους τό φρόνημα καί τό ἦθος τῆς Σμυρνιαῆς, τῆς Μικρασιάτισσας Μητροῦς, ἡ ὅποια ἔμελλε νά γίνῃ ἡ προσφυγομάννα τοῦ Γένους. Ἀπεδείχθη περιτράνως καί ὁμολογεῖται ὑπό πάντων, ὅτι ἡ Σμυρνιαῖα Μάννα «εἶναι ἡ μήτηρ τοῦ ἀνθρώπου, παιδαγωγός καί

πλάστρια αὐτοῦ», ὅπως ἐδίδασκεν εὐστόχως ἡ Διευθύντρια τοῦ Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου Σμύρνης Σαπφώ Λεοντιάς (Θ. Κοροβίνη, ἔ.ἀ., σελ. 210).

Ἐντὸς τοῦ περιβάλλοντος τούτου, τοῦ πλήρους "χάριτος καὶ ἀληθείας", τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς καὶ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, τό ὁποῖον περιβάλλον συνεδύαζε τόν φωτεινότατον ἥλιον τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς πίστεως καὶ τῶν φώτων τῆς ἡμετέρας Ἑλληνικῆς παιδείας, ἠνδρώθησαν ἄνδρες ἐκκλησιαστικοί, πνευματικοί, διδάσκαλοι, συγγραφεῖς, ποιηταί, καλλιτέχναι, καθηγηταί τῆς ζωῆς ἐν ἐνί λόγῳ. ἠνδρώθησαν εἰς τὰ παρθεναγωγεῖα τῆς Σμύρνης καὶ Μητέρες ἄξιοι θαυμασμοῦ καὶ πολλῆς τιμῆς. Ἐπιτρέπω δέ εἰς ἑμαυτόν καὶ εἰς σᾶς, ἀδελφοί, τὴν ἐπίκαιρον, νομίζω, ἐν προκειμένῳ ἀναφορὰν εἰς τόν μέγαν ποιητὴν τοῦ Γένους μας, εἰς τό ἐξάριετον καύχημα τῆς Σμύρνης, τόν Γεώργιον Σεφέρην. Ἀνετράφη ὁ Σεφέρης, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ πρόγονοί μας ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ὑπὸ μητρός, ἡ ὁποία διεκρίνετο διὰ τὴν βαθεῖαν εὐλάβειάν της, τὴν ἀπαρασάλευτον πίστιν της πρὸς τόν Θεόν καὶ τόν φόβον Αὐτοῦ. Ἡ ἀγνότης τοῦ ψυχικοῦ μεγαλείου τῆς παραδοσιακῆς Σμυρνιαῆς Μητέρας, τὴν ὁποία ἀναπολοῦμεν καὶ συγχρόνως τιμῶμεν καὶ ἀπόψε ἐν νοσταλγίᾳ πολλῇ, ἐκαθρεπτιζέτο εἰς τὴν χαρακτηριστικὴν ματιάν της καὶ εἰς τὴν πονεμένην καὶ συγχρόνως ἀρχοντικὴν μορφήν της. Ἡ Μάννα αὐτὴ, ἡ στοργικὴ ὡς ἡ "ἀγκαλιά τοῦ Θεοῦ", τὴν ὁποίαν ἐγαλούχησαν ἡ Σμυρναϊκὴ οἰκογενειακὴ παράδοσις καὶ τὰ σχολεῖα τῆς Σμύρνης καὶ τῆς Ἰωνίας, ἔρχεται ἀπόψε ἐνώπιόν μας ὡς μαρτυρία καὶ ὡς φυσιογνωμία τῆς Σμύρνης καὶ παραπέμπει εἰς τὰς γυναικείας ἐκεῖνας μορφάς, αἱ ὁποῖαι διηκόνουν "ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς", κυριολεκτικῶς καὶ μεταφορικῶς, τό μέγα μυστήριον τῆς ἡμετέρας Σμυρναϊκῆς παραδόσεως, ὡς ἔγραφεν ἡ γνωστὴ λογοτέχνης Ἰωάννα Τσάτσου (βλ. "τό Χρονικόν τῶν δέκα ἡμερῶν", ἀλλὰ καὶ Θανάση Παπαθανασίου, "Τὰ παιδικὰ χρόνια τοῦ Γ. Σεφέρη στὴ Σμύρνη" (1900-1914), Ἀθήνα, ἐκδ. Καστανιώτη, 2001, σελ. 180).

"Ἡ γνήσια πίστη" τῆς Μητέρας τῆς Σμύρνης καὶ τῶν Σμυρνιαῶν, τῆς ταλαιπωρημένης ἀπὸ τόν κάματον τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ πάντοτε μέ φωτεινόν τό πρόσωπον καὶ τό βλέμμα, ὅπως τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, "καὶ τὰ ἀνυπόκριτα φρονήματά της ἐκφράζονταν πάντα μέ τὴν πιό γνήσια καὶ εἰλικρινῆ θρησκευτικότητα, τὴν ὁποία, ὡς καλὴ μητέρα, εἶχε ἕνα

μοναδικό τρόπο νά τή μεταδίδει στά παιδιά της. Στο σπίτι της υπήρχε ένα όλόκληρο δωμάτιο εικονισμάτων, μέ θαυματουργή άσημένα Παναγία, μανουάλια, καντήλια καί μέ τό εὐαγγέλιο" πάντοτε βιωματικῶς άνοικτόν εἰς άνάγνωσιν καί εἰς έφαρμογήν. Αυτό τό εὐαγγελιάριον τῆς Μάννας, έκληροδοτήθη εἰς τόν καθένα καί εἰς τήν καθεμιά μας, ὅπως καί εἰς τόν Σεφέρην, ὁ ὁποῖος "πάντα τό κουβαλοῦσε μαζί του" (Θ. Παπαθανασίου, ἔ.ά., σελ. 181). Ἄς λάβωμεν, άδελφοί, τό μήνυμα αυτό τοῦ εὐαγγελίου τῆς στοργικῆς Μάννας μας, τῆς κατά σάρκα, αλλά καί αὐτῆς ταύτης τῆς Σμύρνης.

Μάννα τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανικοῦ φωτός καί τῆς ἡμετέρας Ἑλληνικῆς παιδείας ἡ Σμύρνη μας· μία Μάννα, τῆς ὁποίας ἡ νοσταλγία οὐδένα Σμυρνιόν άφήνει νά ἡσυχάση, αλλά τοῦ φωνάζει νοσταλγικῶς ὁμοῦ μετά τοῦ Νικολάου Τουτουντζάκη:

"Πρός Σέ έπιστρέφω, ιερό τῆς Ἰωνίας χῶμα μέ βρεμένα τά μάτια άπ' τῆς νοσταλγίας τό νάμα" (Χρ. Σολομωνίδη, ἔ.ά., σελ. 7).

Ἀδελφοί έν Χριστῶ,

Ἡ Χριστιανική Σμύρνη μας έγεννήθη άληθῶς μέ τό αίμα τοῦ μαρτυρίου τῶν πρώτων έκκλησιαστικῶν ταγῶν της, συνετηρήθη μέ τά δάκρυα καί τούς πόνους τῶν κατοίκων της ὑπέρ τῆς εὐσεβείας, καί έκλεισε μίαν περίοδον τῆς ιστορίας της διά τοῦ μαρτυρίου χιλιάδων συμπατριωτῶν σας -μας-, κληρικῶν καί λαϊκῶν, νέων καί γερόντων, άνδρῶν καί γυναικῶν. Καί σήμερα, χάριτι Κυρίου καί ταῖς πρεσβείαις τῶν Ἁγίων της, άναγεννᾶται κυριολεκτικῶς καί άλληγορικῶς έκ τῆς τέφρας αὐτῆς, κατά τάς άνεξιχνιάστους βουλάς καί τά κρίματα τοῦ Κυρίου.

Καί εάν ἔγινε τό πᾶν διά νά λησμονηθῆ τό "φάντασμα" τῆς αρχαίας Σμύρνης, σεῖς, οἱ άπόγονοι ὅσων κατέληξαν ἐδῶ, εἰς τήν πόλιν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καί εἰς τήν Βόρειον καί γενικώτερον εἰς τήν Ἑλλάδα καί ὅπου γῆς, άποδεικνύετε ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανική Σμύρνη μας, εξακολουθεῖ σήμερα νά εἶναι ζῶσα. Δέν έχάθη. Πολύ περισσότερον δέν έλησμονήθη. Καί πῶς θά ἦτο δυνατόν έφ' ὅσον

ὑπάρχετε σεις, οἱ ὅποιοι κρατεῖτε σταθερῶς τά ὅσια καί τά ἱερά της; Πάντοτε ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανική Σμύρνη ὑπάρχει καί κατακτᾶ τούς ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος καί τοῦ πολιτισμοῦ, τούς ἀνθρώπους πάσης κοινωνικῆς τάξεως. Κερδίζει ψυχάς, καρδίας, χεῖλη, στόματα, μέτωπα. Ὅμιλεῖ ἀπ' εὐθείας εἰς τό κέντρον τῆς καρδιάς μας καί ἀποκαλύπτει καί ἀναδεικνύει τάς πλέον εὐγενεῖς καί δημιουργικάς ἐμπνεύσεις τῶν ἐξόχων τέκνων της, ἀπό τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὁμήρου μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Γεωργίου Σεφέρη καί τῆς Διδούς Σωτηρίου... Καί περισσότερο διά τῆς ἀθανάτου λαϊκῆς μούσας, διά τοῦ τραγουδιοῦ τῆς χαρᾶς, διά τοῦ μοιρολογιοῦ τῆς λύπης, διά τοῦ διαρκοῦς ὕμνου τῆς εὐχαριστίας, ἀνθ' ὧν περ ἐδέχθη πολλῶν εὐεργεσιῶν ὑπό τοῦ Δημιουργοῦ.

Ἀπόψε, μέ τόν στοχασμόν μας ἀφιερωμένο εἰς τό χθές, εἰς τούς πατέρας μας, εἰς τήν μνήμην των, καί μέ τήν πίστιν εἰς τό αὖριον, ἐορτάζομεν τήν συνάντησιν ἐκείνου ὁ ὅποιος ἐκλήθη εἰς τό τιμόνι τῆς Ἐκκλησίας τῶν Σμυρναίων καί ὄλων σας τῶν Σμυρνιαῶν τό φρόνημα καί τήν καταγωγήν. Καί καλούμεθα, σεις ἐδῶ καί ἡμεῖς ἐκεῖ, νά ζυμώσωμεν ὅλον τό φύραμα, δηλαδή νά ζυμώνωμεν διαρκῶς καί νά συντηρῶμεν εἰς τό διηνεκές τάς ἰδικάς μας παραδόσεις, αἱ ὁποῖαι μόναι εἶναι δυνατόν νά μᾶς ὀδηγήσουν εἰς τό νά μή λησμονῶμεν ὅτι ἀληθῶς, κατά τόν λόγον τοῦ Κυρίου, ἡ Ἐκκλησία τῆς Σμύρνης καί ὁ λαός της, ὁ ἐκεῖ γηγενής καί ὁ ἐδῶ ἐκ προσφυγιάς προελθών, "πλούσιος εἶναι" εἰς Ὁρθοδοξίαν καί εἰς ἀγάπην πρὸς τό Γένος του καί πρὸς τήν καταγωγήν του, πρὸς τήν ταυτότητά μας:

«Πάντα ἡ Σμύρνη εἶναι...

Ὅσο κι ἂν ἔπαθεν ἀπ' τούς πολέμους βλάβη, ὅσο κι ἂν μίκραινε, πάντα θαυμάσια χώρα». Θαυμάσια χώρα ἀπό πάσης ἀπόψεως, ἐπαναλαμβάνομεν μετὰ Κωνσταντίνου Καβάφη, παραφράζοντες τό γνωστόν ποίημα αὐτοῦ.

Ἄς ἐπιτραπῆ ὅμως, τέλος, εἰς τόν ὁμιλοῦντα πρὸς τήν ἀγάπην σας Μητροπολίτην Σμύρνης Βαρθολομαῖον, νά ἀπευθύνῃ μίαν προτροπήν: νά ἐπιστρέφωμεν εἰς τήν νοσταλγικήν Σμύρνην, ὅσον τό δυνατόν συχνότερον, ὄχι ὡς ξένοι, ἀλλ' ἀπλῶς ὡς ξενητεμένοι, ὅπως

μᾶς προτρέπει ὁ μέγας Ποιητής τῆς Ἰωνίας Γεώργιος Σεφέρης εἰς τόν «Γυρισμό τοῦ ξενητεμένου»:

«Γυρεύω τόν παλιό μου κῆπο
τά δένδρα μου ἔρχονται ὡς τή μέση
κι οἱ λόφοι μοιάζουν μέ πεζούλια
κι ὅμως σάν ἡμουνά παιδί
ἔπαιζα πάνω στό χορτάρι
κάτω ἀπό τούς μεγάλους ἴσκιους
κι ἔτρεχα πάνω σέ πλαγιές
ώρα πολύ λαχανιασμένος».

Νά ἐπανερχώμεθα, λοιπόν, εἰς τήν Σμύρνην, ὡς ξενητεμένοι, ἐπισκεπτόμενοι αὐτήν ὄχι μόνον ὡς ἕνα μουσεῖον περιωπῆς, τό ὁποῖον μεταφέρει ἡμᾶς εἰς τό ἔνδοξον παρελθόν, ὄχι μόνον ὡς μίαν ἐξαιρετικήν ἐστίαν πολιτισμοῦ ἐμποτισμένην μέ τās ἀρχάς τοῦ Εὐαγγελίου, ὄχι μόνον ὡς ἕνα θαυμάσιον χῶρον περιηγήσεως, ἀλλά κυρίως ὡς χῶρον εἰς τόν ὁποῖον ἡ καρδιά τῶν Σμυρναίων πάλλει καί βιώνει αὐτά τά ὁποῖα οὐδεμία τεχνική, οὐδεμία ἐπιστήμη μποροῦν νά διδάξουν. Βιώνει δηλαδή ἡ καρδιά μας τῶν Σμυρναίων, τό αἰώνιον ποτάμι τῆς παραδόσεως, τό ὁποῖον μᾶς ἐνώνει μέ τās ψυχάς τῶν προγόνων μας, τῶν ἀδικοχαμένων καί τῶν εἰρηρικῶς τελειωθέντων, ἀπάντων ἐν τῇ εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου ἀναπαυομένων.

Ὅσον, λοιπόν, ζῶμεν, θά ἔχωμεν τήν Σμύρνην εἰς τήν καρδίαν μας καί θά τήν ἐπισκεπτόμεθα καί θά τήν διακονῶμεν ὀρθοδόξως καί θεοπρεπῶς καί θεοτερπῶς, σεις μὲν ὡς γηγενεῖς ξενητεμένοι, ἡμεῖς δέ ὀφειλετικῶς καί χρεωστικῶς ὡς ὁ ἀπό Κυρίου ἐλεηθεῖς Ποιμὴν τῆς. Θά πράττωμεν οἱ πάντες τοῦτο, ἔστω καί ἂν "φυσᾶ βοριάς καί ἂν φυσᾶ θρακιᾶς", ὁ ἐναντίος ἄνεμος, πεποιθότες εἰς τόν λόγον τοῦ Κυρίου πρὸς τόν ποτέ δειλιάσαντα ἐνώπιον τῆς καταιγίδος Πρωτοκορυφαῖον Ἀπόστολον Πέτρον: "ὀλιγόπιστε εἰς τί ἐδίστασας" (Ματθ. ιδ' 31).

Σᾶς ἀναμένομεν, λοιπόν, ὅλους, διά νά ψάλλωμεν ὅλοι μαζί τό δοξολογικόν τροπᾶριον "εἰς πᾶσαν τήν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος" τῆς Σμύρνης, ἡ "ἀναλλοίωτος μορφή" τῆς δηλαδή, καί διά νά τραγουδῶμεν

μαζί μέ τόν Κωστήν Παλαμᾶν μέ ὅλην τήν καρδίαν καί τήν προαίρεσίν μας:

«Πέρα ὡς πέρα στή γῆ τῆς Ἰωνίας
δοξαστικό ἀχολόγησε τροπάρι!
ἀπ' τήν Κνωσό ὡς τήν Πέργαμο θεία χάρη
ὅπου Ἑλλάδα πηγή τῆς ἀρμονίας.
Καί ὦ Σμύρνη πάντα ἐσύ μαργαριτάρι
στά μαλλιά τῆς νεράιδας Μικρασίας!» («Ἀνατολή»)
Ἀδελφοί καί τέκνα,

Παρά τά ἀντιμετωπιζόμενα σοβαρά προβλήματα ἐκ τῆς δυσχεροῦς συγκυρίας, τηροῦμεν ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Σμύρνης τήν ἐμπιστευθεῖσαν εἰς τήν ταπεινότητά μου παρακαταθήκην, ὡς τήν παρελάβομεν ἀπό τούς πρό ἡμῶν, καί ἀσκοῦμεν ὅση ἡμῖν δύναμις καί ὑπέρ δύναμιν τήν ἀποστολήν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί τῆς ἡμετέρας μαρτυρίας καί ταυτότητος εἰς τήν Σμύρνην. Ὀφείλομεν δέ νά ὁμολογήσωμεν ὅτι δέν ὑπῆρξεν ἀπό αἰῶνος καί πλέον εἰρηνική καί πλέον καρποφόρος διά τήν Σμύρνην ἐποχή, ὅσον ἡ σημερινή. Ἡ εὐλογία τοῦ Κυρίου καί τῶν Ἁγίων τῆς Σμύρνης εἶναι ἀπτή καί ὀφθαλμοφανής.

Συμφρονοῦμεν ἀσφαλῶς οἱ πάντες εἰς τήν ἀνάγκην διατηρήσεως τοῦ πνευματικοῦ δαυλοῦ τοῦ φωτός τοῦ Σμυρναίου πολιτισμοῦ ὡς ἀνεκτιμήτου πνευματικοῦ θησαυροῦ. Καί κατακλείομεν εὐχαριστοῦντες καί ἐπεξηγοῦντες τόν λόγον: Διότι, ἡ Σμύρνη ἀποτελεῖ ἓνα μοναδικόν φαινόμενον εἰς τήν Ἱστορίαν τοῦ ἡμετέρου Γένους καί τοῦ πολιτισμοῦ μας. Εἶναι ὁ ἀνεκτίμητος θησαυρός, ὁ ὁποῖος διεμορφώθη διά τῆς γονίμου συζεύξεως τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Ἀνθρωπισμοῦ καί τοῦ Χριστοκεντρικοῦ πολιτισμοῦ τοῦ Βυζαντινοῦ. Εἶναι τό ἀκένωτον κειμηλιοφυλάκιον, ὅπου φυλάσσεται αὐτουσία καί μεγαλεπίβολος ἡ παρουσία καί ἡ διακονία τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως καί Ἐκκλησίας μας καί τοῦ Γένους μας.

Ὡς ἐκ τούτων πάντων, ἡ κεφαλή καί ὁ προεστῶς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης, ὀφείλω ἓνα καρδιακόν εὐχαριστῶ πρός ὅλους σας, ἀδελφοί Σμυρναῖοι, πνευματικά παιδιά τῆς Ἰωνίας, διά τήν θερμοουργόν

καί ἀκάματον προσπάθειάν σας νά διατηρῆτε ἄσβεστον τήν λαμπάδα τῆς Σμύρνης. Ἐρχόμενος ἀπό τήν ἀκοίμητον Ὁρθόδοξον κανδήλα τῆς Σμύρνης καί ἐπισκεπτόμενος τήν ἄσβεστον λαμπάδα τῆς ἰδικῆς σας καρδίας, ἐκφράζω καί πάλιν τήν μεγάλην χαράν καί ἀγαλλίασίν μου καί προσεύχομαι ἐκτενῶς καί εὐχομαι πατρικῶς τήν σκέπην καί προστασίαν τῶν Ἁγίων τῆς Σμύρνης πρὸς ἕνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν, ὥστε ἐξίσου ἐπιτυχῶς καί καρποφόρως νά συνεχίζητε τό πολυεδρικόν καί πολυωφελές ἔργον τῆς Ἐνώσεώς σας διά τήν συντήρησιν τῆς ἱστορικῆς, ἀλλά καί τῆς καρδιακῆς μνήμης, καί νά μεταφέρετε, ὡς ξενητεμένοι Σμυρναῖοι, εἰς τὰ Σμυρναίηκα χῶματα, ὅπου ἐκλήθημεν εἰς διακονίαν τῶν πνευματικῶν Θερμοπυλῶν, τό μήνυμα τῆς ἐλπίδος καί τῆς αἰσιοδοξίας.

Ἀδελφέ προσφιλέστατε ἐν Χριστῷ κύριε Ἰουστίνε,
Κύριε Πρόεδρε καί ἀδελφοί ἐν Χριστῷ,

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ἀπό καρδίας διά τήν πνευματικὴν πανδαισίαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διά τήν τιμὴν τῆς ὑποδοχῆς. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διά τήν ἐπικοινωνίαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διά τήν μαρτυρίαν τὴν ὁποίαν ἐζήσαμεν ἀπόψε. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διά τήν νοσταλγικὴν περιπλάνησιν. Καί εὐχόμεθα ἡ μαρτυρία τῆς Ὁρθόδοξου Σμύρνης νά εἶναι ἕνας διαρκῆς δοξολογικὸς αἶνος καί νόστος.

Καί σᾶς διαβεβαιοῦμεν διά τὰς προσευχάς μας ἐνώπιον τῶν Ἱερῶν Θυσιαστηρίων τοῦ Ἁγίου Βουκόλου καί τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς Σμύρνης, τοῦ Τιμίου Σταυροῦ Μπόρνοβα καί τοῦ Ἀγιάσματος τῆς Παναγίας Γαλακτοτροφούσης τῆς καθ' ἡμᾶς θεοσώστου Ἐπαρχίας, ἀλλά καί ἐνώπιον τῶν λοιπῶν θυσιαστηρίων τῆς Ἰωνικῆς γῆς ὅπου ἱερουργοῦμεν, κοινωνοῦντες μαζί σας ἐν πνεύματι καί ἀληθείᾳ. Ἀληθῶς σήμερον ὁ τῆς ἑορτῆς ἡμῖν ἐπέστη καιρὸς καί ὁ χορὸς τῶν Ἁγίων τῆς Σμύρνης ἐκκλησιάζει ἡμῖν, οἱ προπάτορες μας οἱ ἀναπαύομενοι εἰς τὰ ἱερά ἐκεῖνα χῶματα μεθ' ἡμῶν τῶν ζώντων συνοερτάζουν, σήμερον ἡ ἱερά καί μεγαλόφωνος τῶν Ὁρθόδοξων Σμυρναίων πανήγυρις ἀγάλλεται.

Καί, λοιπόν, εἰς τήν Μάννα τῆς μαρτυρίας καί τῆς νοσταλγίας, εἰς τήν Σμύρνην, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί Σμυρναῖοι, σᾶς καλῶ νά ἐπιστρέψωμεν νοερώς μέ "βρεγμένα τά μάτια" διά νά "ἀπιθώσετε - καί νά ἀπιθώσωμεν- στοῦ Ἱεροῦ Πολυκάρπου (καί Βουκόλου) τήν κόγχην τῆς λατρείας τά σύμβολα: χῶμα τῆς Ἰωνίας (τῆς Σμύρνης) καί τήν σποδόν τῶν προγόνων -φωνές μυστικῶν κόσμων" (πρβλ. Χρ. Σολομωνίδη, ἔ.ἀ., σελ. 7). Καί διά νά παρακαλέσωμεν ἀκόμη νοσταλγικῶς μαζί μέ τόν Γεώργιον Σεφέρη τήν Παναγίαν Μητέρα μας καί τήν μακαριστήν πονεμένην καί ἀλησμόνητην μορφήν τῆς ἰδικῆς μας Μάννας, τῆς Σμύρνης, καί τῆς νοσταλγικῆς Σμυρνιαῆς κατά σάρκα τοῦ καθενός καί τῆς καθεμιᾶς μητέρας :

«Δέσποινα, πᾶρε τή μορφή
τή γνώριμη μορφή
τή σιωπηλή

τήν ταπεινή πούχες στοῦ ξωκλησιοῦ [τῆς Σμύρνης] τό εἰκονοστάσι» (Θ. Παπαθανασίου, ἔ.ἀ., σελ. 182) καί ἔλα, μαζί μέ τήν Κυρά μας τήν Παναγιά, νά μᾶς ἀναπαύσης, νά μᾶς διδάξης μέ τήν ἀγάπη καί μέ τήν στοργή καί μέ τήν ὑπομονή σου καί μέ τήν καρτερία σου, ὅτι "τά πάντα πεπλήρωται φωτός οὐρανός τε καί γῆ καί τά καταχθόνια", ζῶντες καί νεκροί δηλαδή. Ἐπληρώθημεν ἀπόψε, ᾧ Σμύρνη, τοῦ ἀνεσπέρου φωτός τῆς μαρτυρίας σου καί τοῦ φωτός τοῦ ἰδικοῦ σου νόστου. Ἀμήν.